رابطه کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو شهر مشهد

نظام هاشمی[۱]، احمد سوری[۲]، جمال عاشوری[۳*]

۱. استادیار روانشناسی، دانشگاه علوم انتظامی، گروه روانشناسی، تهران، ایران.
۲. دانشیار روانشناسی، دانشگاه علوم انتظامی، گروه روانشناسی، تهران، ایران.
۳. دکتری روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه روانشناسی، اصفهان، ایران.

*نویسنده مسئول: جمال عاشوری - پست الکترونیکی: jamal_ashoori@yahoo.com

فصلنامه علمی- پژوهشی پرستاری دیابت - زمستان۱۳۹۴؛۴(۱): ۳۰-۲۰

چکیده

مقدمه و هدف: ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو تحت تأثیر متغیرهای روانشناختی زیادی است که از مهمترین آنها می توان به کمال گرایی و باورهای غیر منطقی اشاره کرد. این پژوهش با هدف بررسی رابطه کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو شهر مشهد انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش توصیفی تحلیلی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش همه زنان مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر مشهد در سال ۱۳۹۴ بودند. در مجموع ۲۷۵ نفر با روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. همه آنان پرسشنامه های کمال گرایی، باورهای غیر منطقی و ملاک های همسر گزینی را تکمیل کردند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ به روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری با مدل همزمان تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: کمال گرایی مثبت با ملاک محتوایی (r=۰/۳۷) و ملاک فرآیندی (r=۰/۲۹) همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه مثبت و معنادار داشت. همچنین کمال گرایی منفی با ملاک محتوایی (r=-۰/۴۱) و ملاک فرآیندی (r=-۰/۲۵) و باورهای غیر منطقی با ملاک محتوایی (r=-۰/۳۴) و ملاک فرآیندی (r=-۰/۲۳) همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه منفی و معنادار داشتند. علاوه بر آن کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی توانستند ۳۸/۴ درصد از تغییرات ملاک محتوایی و ۲۹/۱ درصد از تغییرات ملاک فرآیندی همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو را پیش بینی کنند (p<۰/۰۱).

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می شود مشاوران، روانشناسان بالینی و درمانگران برای بهبود ملاک های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو کمال گرایی مثبت را افزایش و کمال گرایی منفی و باورهای غیر منطقی را کاهش دهند.

واژه‌های کلیدی: کمال گرایی مثبت، کمال گرایی منفی، باورهای غیر منطقی، ملاک های همسر گزینی، دیابت نوع دو، شهر مشهد

تاریخ دریافت:۹۴/۰۶/۰۴ **تاریخ پذیرش ۹۴/۱۰/۱۵**

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

مقدمه

نیاز به برقراری رابطه پایدار، صمیمی و توأم با عشق و محبت از مهم ترین دلایلی است که سرانجام هر مرد و زنی را به سمت انتخاب شریک و ازدواج سوق می دهد. سؤالی که اکثریت در سن جوانی از خود می پرسند این است که باید چه ملاک ها و معیارهایی را مد نظر قرار دهند (۱). دیابت یکی از شایع ترین بیماری‌های مزمن است که جریان منظم زندگی را مختل میکند و می‌تواند پیامدهای روانی مهمی را به دنبال داشته باشد (۲). سازمان بهداشت جهانی اعلام داشته که شیوع دیابت در ایران در بین مردان ۹/۸ درصد و در بین زنان ۱۱/۱ درصد می باشد و به شدت روبه افزایش است (۳). این بیماری شایع ترین علت قطع اندام، نابینایی، نارسایی مزمن کلیوی و یکی از عوامل خطر در ایجاد بیماری قلبی است (۴). پیامدهای این بیماری باعث می‌شود افراد تغییراتی در ملاک‌های همسرگزینی (Mate-selection Criteria) خود ایجاد کنند. ملاک‌های همسر گزینی به معنای مجموعه شرایطی است که افراد برای انتخاب یک شریک مناسب و ازدواج پایدار در نظر می‌گیرند(۵). بسیاری از رشته های علمی از جمله جامعه شناسی، زیست شناسی تکاملی، ژنتیک، زیست جامعه شناسی و بالاخره روانشناسی درباره ملاک های همسر گزینی پژوهش های زیادی انجام دادند و نظریه‌های متعددی ارائه کردند. برای مثال دیدگاه زیست جامعه شناسی (Social Biological) که مبانی زیست شناختی رفتار را بررسی می‌کند، ویژگی های فیزیولوژیکی قضاوت زنان و مردان را ملاک همسرگزینی می دانند که بر این اساس ملاک‌های متفاوتی در انتخاب همسر وجود دارد(۶). نتایج پژوهش‌ها درباره ملاک‌های انتخاب همسر در مردان و زنان متفاوت است. مردان در انتخاب خود زنانی را انتخاب می کنند که از لحاظ پایگاه اقتصادی و اجتماعی پایین تر از آن‌ها باشند یا اصلاً به این ملاک اهمیت نمی‌دهند، در مقابل زنان مردانی را ترجیح می‌دهند که نه تنها از لحاظ پایگاه اقتصادی و اجتماعی بلکه از نظر درآمد و تحصیلات هم از آنها بالاتر باشند. همچنین سایر ملاک‌های همسر گزینی شامل ویژگی‌های جذابیت بدنی و چهره‌ای، آراستگی، تفاهم، هم فکری، عشق و علاقه، شباهت مذهبی و سیاسی و غیره می باشند(۷). از جمله متغیرهایی که با ملاک‌های همسر گزینی رابطه دارند می توان به کمال گرایی (Perfectionism) و باورهای غیر منطقی (Irrational Beliefs) اشاره کرد. یکی از عوامل مرتبط با ملاک‌های همسر گزینی، کمال‌گرایی است. کمال‌گرایی به عنوان مجموعه ای از معیارهای بسیار بالا برای عملکرد است که با خود ارزیابی های منفی، انتقادات و سرزنش خود همراه است و کمال‌گرایی به عنوان سبک نوروتیک و منفی در رفتار مورد توجه قرار گرفته است(۸). بر اساس تقسیم بندی به هنجار و نوروتیک دو نوع کمال گرایی وجود دارد. یکی کمال‌گرایی مثبت یا انطباقی که در آن فرد استانداردهای شخصی سطح بالا اما قابل دسترس، گرایش به نظم و سازماندهی در امور، احساس رضایتمندی از عملکرد خود، جستجو برای تعالی در امور و انگیزش برای رسیدن به پاداش های مثبت را دارد. این بعد با شاخص های سازگاری مانند عاطفه مثبت رابطه مستقیم دارد (۹). در نوع دوم که کمال گرایی منفی یا غیر انطباقی نامیده می شود، فرد با استانداردهای شخصی سطح بالا و غیر واقع بینانه، نگرانی مفرط درباره اشتباهات و نقایص شخصی، ادراک فشار زیاد از محیط برای کامل بودن، ادراک فاصله زیاد بین عملکرد شخصی و استانداردها و شک و تردید اجبارگونه در امور و پرهیز از عواقب کارکردهای شخصی مواجه است. این بعد

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

با شاخص های ناسازگاری مثل عاطفه منفی رابطه مستقیم دارد (۱۰). به طور خلاصه پژوهش ها نشان دادند که کمال گرایی مثبت با ملاک‌های محتوایی و فرایندی همسر گزینی رابطه مثبت و معنادار و کمال گرایی منفی با ملاک های محتوایی و فرآیندی همسرگزینی رابطه منفی و معنادار دارند(۶،۱۱،۱۲). یکی دیگر از عوامل مرتبط با ملاک های همسر گزینی، باورهای غیر منطقی است. باورهای غیر منطقی خواست ها و اهدافی هستند که به صورت ترجیحات ضروری و الزامی در می آیند و تبدیل به اهداف اجباری، الزامی و قطعی می گردند، به طوری که اگر برآورده نشوند به آشفتگی و اضطراب منجر می‌گردند (۱۳). رویدادها و اتفاقات پیرامون افراد فقط باعث تنش و اضطراب آنها نمی‌شود، بلکه دیدگاه ها و باورهای افراد از رویدادها و اتفاقات است که منجر به تنش و اضطراب می شود و زندگی افراد را با مشکل مواجه می سازد(۱۴). افرادی که دارای باورهای غیر منطقی هستند، اضطراب و عملکرد اجتماعی ضعیفی دارند و از مهمترین باورهای غیر منطقی می توان به تعمیم افراطی (مثلاً هیچ عدالتی در جهان نیست)، اهداف غلط یا غیر ممکن (اگر بخواهم احساس کنم عزیز هستم، باید همه را خشنود کنم)، سوء برداشت در مورد زندگی و ضروریات زندگی (زندگی برای من خیلی سخت است)، کم بها دادن یا انکار کردن ارزش اساسی خویش (من اصولاً حقیرم، بنابراین چرا باید کسی بخواهد کاری برای من انجام دهد) و ارزش های غلط (من باید به عالی ترین مقام برسم، صرف نظر از اینکه چه کسی در این جریان صدمه ببیند (۱۵). به طور خلاصه پژوهش ها نشان دادند که باورهای غیر منطقی با ملاک های محتوایی و فرایندی همسر گزینی رابطه منفی و معنادار دارند (۱۶،۱۷). افراد مبتلا به دیابت مانند سایر افراد نیاز به ازدواج و تشکیل زندگی دارند و آنها نیز مثل سایر افراد باید ملاک‌هایی را برای این امر مهم و سرنوشت ساز انتخاب نمایند. در این میان بررسی ملاک‌های زنان مبتلا به دیابت به دلیل اینکه مسئولیت مهم مادری را نیز برای فرزندان خود ایفا می‌کنند، بسیار ضروری و اجتناب ناپذیر است. همچنین هیچ پژوهشی به بررسی رابطه کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو نپرداخته است که این پژوهش تلاش می‌کند، این خلأ پژوهشی را تکمیل کند. همچنین یکی از نارسائی‌های اصلی مطالعات قبلی عدم توجه به نقش همزمان متغیرهای کمال گرایی و باورهای غیر منطقی در پیش بینی ملاک‌های همسرگزینی است. هنگامی که این متغیرها در یک مدل پیش بین همزمان در نظر گرفته شوند، کدامیک آگاهی بیشتری از ملاک‌های همسر گزینی خواهد داد؟ در این پژوهش تلاش می شود به این سؤال ها پاسخ داده شود. بنابراین این پژوهش با هدف بررسی رابطه کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع انجام شد.

مواد و روش ها

این پژوهش توصیفی تحلیلی از نوع همبستگی بوده که جامعه این پژوهش همه زنان مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر مشهد در سال ۱۳۹۴ بودند. از میان ۸۹۲ پرونده جاری مربوط به زنان دیابتی نوع دو ساکن شهر مشهد، افراد بین سنین ۳۰ تا ۴۵ سال با حداقل تحصیلات دیپلم و و فاقد مشکلات روانپزشکی شدید و یا فقدان بستگان درجه یک در شش ماه اخیر، به صورت تصادفی ساده ۲۷۵ نفر انتخاب شدند. نحوه اجرای پژوهش بدین گونه بود که پس از هماهنگی لازم با مسئولین مراکز بهداشتی درمانی شهر

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

مشهد، از افراد نمونه پس از بیان هدف پژوهش رضایت نامه کتبی جهت شرکت در پژوهش گرفته شد و در نهایت پرسشنامه زیر توسط آنان تکمیل شد. برای اندازه گیری کمال گرایی از پرسشنامه کمال گرایی (Perfectionism Questionnaire) که توسط هیل و همکاران طراحی شده، استفاده شد. این ابزار دارای ۵۹ گویه است که بر اساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از یک تا پنج نمره گذاری می شود. این ابزار دارای دو بعد کمال گرایی مثبت و کمال گرایی منفی است که نمره ابعاد با جمع کردن نمره گویه های سازنده آن بعد به دست می‌آید و هر چه نمره آزمودنی بیشتر باشد، به میزان بیشتری دارای آن ویژگی (کمال گرایی مثبت و منفی) است. آنان همسانی درونی پرسشنامه را در دامنه ۰/۸۳ تا ۰/۹۱ گزارش کردند (۱۸). همچنین ابوالقاسمی روایی ابزار را با نظر متخصصان تأیید و پایایی ابعاد کمال گرایی مثبت و کمال گرایی منفی را با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۹ گزارش کرد (۵). در این مطالعه ضرایب پایایی ابعاد کمال گرایی مثبت و کمال گرایی منفی با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۷ محاسبه شد. همچنین برای اندازه گیری باورهای غیر منطقی از پرسشنامه باورهای غیر منطقی (Irrational Beliefs Questionnaire) که توسط جونز و همکاران طراحی شده، استفاده شد. این ابزار دارای ۱۰۰ گویه است که بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت از یک تا پنج نمره گذاری می شود. نمره این ابزار با جمع کردن نمره گویه ها به دست می آید و هر چه نمره آزمودنی بیشتر باشد، به میزان بیشتری دارای باورهای غیر منطقی است. آنان پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش کردند (۱۹). همچنین پورشایگن و همکاران پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش کردند (۲۰). در این مطالعه ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ محاسبه شد. علاوه بر آن برای اندازه گیری ملاک های همسر گزینی از پرسشنامه ملاک های همسر گزینی (Mate-selection Criteria Questionnaire) که توسط ثنایی و همکاران طراحی شده، استفاده شد. این ابزار دارای ۲۲ گویه است که با استفاده از مقیاس پنج درجه ای لیکرت از یک تا پنج نمره گذاری می شود. این ابزار دارای دو بعد ملاک‌های محتوایی و فرآیندی است که نمره ابعاد با جمع کردن نمره گویه های سازنده آن بعد به دست می آید و هر چه نمره آزمودنی بیشتر باشد، به میزان بیشتری دارای آن ویژگی است. آنان پس از تأیید روایی محتوایی ابزار، پایایی ابعاد ملاک های محتوایی و فرآیندی را به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۷۵ گزارش کردند (۲۱). در این مطالعه ضرایب پایایی ابعاد ملاک های محتوایی و فرآیندی با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۸۱ محاسبه شد. لازم به ذکر است که داده ها پس از جمع آوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. در سطح توصیفی از شاخص های گرایش مرکزی و پراکندگی و در سطح استنباطی برای آزمون فرض های آماری از روش تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری با مدل همزمان با استفاده از نرم افزار SPSS 19 استفاده شد.

یافته ها

شرکت کنندگان این پژوهش ۱۷۵ زن مبتلا به دیابت نوع دو با میانگین سنی ۳/۵۹±۳۷/۶۰ سال بودند. از میان آنان ۳۶ نفر دارای کار دولتی (۲۰/۵۷٪)، ۵۵ نفر دارای کار غیر دولتی (۳۱/۴۳٪) و ۸۴ نفر خانه دار (۴۸٪) بودند. همچنین از میان آنها ۷ نفر مجرد (۴٪)، ۳۴ نفر مطلقه (۱۹/۴۳٪) و ۱۳۴ نفر

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

متأهل (۷۶/۵۷٪) بودند. پیش از انجام تحلیل سؤال‌های پژوهش به روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری با مدل همزمان، پیش فرض های رگرسیون چند متغیری مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج آزمون کولموگروو – اسمیرنوو برای هیچ یک از متغیرها معنادار نبود که این یافته حاکی از آن است که فرض نرمال بودن برای همه متغیرها برقرار است. همچنین مقدار عامل تورم واریانس (VIF) برای همه متغیرهای پیش بین تقریباً برابر با یک می باشد که از ۱۰ فاصله بسیار زیادی دارد، بنابراین فرض هم خطی بودن چندگانه رد می شود. علاوه بر آن مقدار دوربین – واتسون برابر با ۱/۱۸۲ می باشد که از ۰ و ۴ فاصله دارد، بنابراین فرض همبستگی پسماندها نیز رد می شود. در جدول شماره ۱ شاخص‌های توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار متغیرهای کمال گرایی مثبت، کمال گرایی منفی، باورهای غیر منطقی، ملاک محتوایی همسر گزینی و ملاک فرآیندی همسر گزینی ارائه شده است. در جدول شماره ۱ شاخص های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه قابل مشاهده می باشد. همچنین در جدول شماره ۲ برای بررسی روابط میان متغیرها ضرایب همبستگی کمال گرایی مثبت، کمال گرایی منفی و باورهای غیر منطقی با ملاک های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی ارائه شده است. طبق یافته‌های جدول شماره ۲ کمال گرایی مثبت با ملاک محتوایی (r=۰/۳۷) و ملاک فرآیندی (r=۰/۲۹) همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه مثبت و معنادار داشت. همچنین کمال گرایی منفی با ملاک محتوایی (r=-۰/۴۱) و ملاک فرآیندی (r=-۰/۲۵) و باورهای غیر منطقی با ملاک محتوایی (r=-۰/۳۴) و ملاک فرآیندی (r=-۰/۲۳) همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه منفی و معنادار داشتند (P<۰/۰۱). در جدول شماره ۳ نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیری با مدل همزمان برای بررسی پیش بینی ملاک‌های محتوایی و فرآیندی همسرگزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو بر اساس متغیرهای پیش بین (کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی) ارائه شده است. طبق یافته های جدول شماره ۳ کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی به طور معناداری توانستند ۳۸/۴ درصد از تغییرات ملاک محتوایی را پیش بینی کنند (R^2=۰/۳۸۴،P<۰/۰۱). همچنین کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی به طور معناداری توانستند ۲۹/۱ درصد از تغییرات ملاک فرآیندی همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو را پیش بینی کنند (R^2=۰/۲۹۱،P<۰/۰۱).

جدول شماره ۱: میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار متغیرهای پژوهش (n=۲۷۵)

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
کمال گرایی مثبت	۸۶	۱۲/۳۹	۴۱	۱۳۷
کمال گرایی منفی	۸۱	۱۱/۲۵	۳۷	۱۰۴
باورهای غیر منطقی	۲۳۶	۲۱/۳۴	۱۷۵	۳۷۲
ملاک محتوایی همسر گزینی	۴۸	۷/۰۹	۱۶	۴۳
ملاک فرایندی همسر گزینی	۲۳	۲/۹۷	۱۵	۳۷

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

جدول شماره ۲: ضرایب همبستگی کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی

متغیر پیش بین / متغیر ملاک	ملاک محتوایی همسر گزینی	ملاک فرایندی همسر گزینی
کمال گرایی مثبت	۰/۳۷**	۰/۲۹**
کمال گرایی منفی	-۰/۴۱**	-۰/۲۵**
باورهای غیر منطقی	-۰/۳۴**	-۰/۲۳**

**p<۰/۰۱

جدول شماره ۳: نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری با مدل همزمان برای پیش بینی ملاک های همسر گزینی

متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک	R	R^2	تغییر F	df1	df2	معناداری
کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی	ملاک محتوایی همسر گزینی	۰/۶۲	۰/۳۸۴	۳۷/۴۵۸	۳	۲۷۱	۰/۰۰۰۵
کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی	ملاک فرایندی همسر گزینی	۰/۵۴	۰/۲۹۱	۲۲/۳۰۱	۳	۲۷۱	۰/۰۰۰۵

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه کمال گرایی و باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر مشهد انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که کمال گرایی مثبت با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه مثبت و معنادار و کمال گرایی منفی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت رابطه منفی و معنادار داشت. همچنین باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رابطه منفی و معنادار داشت. علاوه بر آن کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی توانستند ۳۸/۴ درصد از تغییرات ملاک محتوایی و ۲۹/۱ درصد از تغییرات ملاک فرآیندی همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو را پیش بینی کنند. یافته های این پژوهش نشان داد که کمال گرایی مثبت با ملاک های همسر گزینی رابطه مثبت و معنادار و کمال گرایی منفی با ملاک های همسر گزینی رابطه منفی و معنادار داشت که این یافته با یافته پژوهش های پیشین در این زمینه همسو بود (۶،۱۱،۱۲). برای مثال رضاخانی و همکاران ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که کمال گرایی مثبت با ملاک‌های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی رابطه مثبت و معنادار و کمال گرایی منفی با ملاک های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی رابطه منفی و معنادار دارد (۱۱).

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

در تبیین این یافته می‌توان گفت که کمال‌گرایی منفی برخلاف کمال‌گرایی مثبت نشان دهنده گرایش و علاقه فرد به درک محیط پیرامون به گونه قانون همه یا هیچ است که معمولا با شکست مواجه می‌شود. همچنین افراد دارای کمال گرایی منفی برخلاف افراد دارای کمال گرایی مثبت به طور مداوم به عواقب اعمال خود می‌اندیشند، همواره تلاش می کنند به بهترین روش عمل نمایند و آنها همیشه انتظار دارند که کارهای خود را به بهترین نحو انجام دهند که معمولا در این کار موفق نیستند که این عوامل ابتدا باعث شناسایی و ارزیابی ناقص یا نادرست ملاک های همسر گزینی مناسب و سپس باعث انتخاب ملاک-های همسر گزینی اشتباه و غیر واقع بینانه می شود. در نتیجه این عوامل باعث می شوند که کمال گرایی مثبت با ملاک های همسر گزینی رابطه مثبت و معنادار و کمال گرایی منفی با ملاک های همسر گزینی رابطه منفی و معنادار داشته باشند. همچنین یافته های این پژوهش نشان داد که باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی رابطه منفی و معنادار داشت که این یافته با یافته پژوهش های پیشین در این زمینه همسو بود (۱۶،۱۷). برای مثال یزدانی ضمن پژوهشی درباره رابطه تفکرات غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی به این نتیجه رسید که بین تفکرات غیر منطقی و ملاک های محتوایی و فرایندی همسر گزینی رابطه منفی و معنادار وجود دارد (۱۶). همچنین نامیر و هایرال ضمن پژوهشی گزارش کردند که باورهای غیر منطقی با ملاک های همسر گزینی رابطه معنادار معکوس دارند (۱۷). در تبیین می توان گفت همانطور که الیس بیان می‌کند اختلال های عاطفی ناشی از باورها و اعتقادات غیر منطقی می باشند. باورهای غیر منطقی باورهایی هستند که با واقعیت منطبق نبوده و پیامدهای ناشی از آنها رفتارها و عواطف مخرب بیمار گونه‌ای هستند که سلامت روانی و سلامت عاطفی فرد را تهدید می کنند (۱۴). این باورها افراد را دچار اختلال های عاطفی می کنند و سلامت روانی و عاطفی آنان را تحت تأثیر قرار می دهند، لذا ممکن است آنان در شناسایی و ارزیابی ملاک های همسر گزینی مناسب دچار اشتباه شوند و یا ملاک های منطقی (محتوایی و فرآیندی) را قبول نداشته باشند که این امر باعث رابطه منفی و معنادار باورهای غیر منطقی با ملاک های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی می شود. در این پژوهش مشخص شد که متغیرهای کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی توانستند به طور معناداری ملاک های همسر گزینی در زنان مبتلا به دیابت نوع دو را پیش بینی کنند. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد در یک مدلی که کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی به طور همزمان برای پیش بینی ملاک محتوایی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رقابت نمایند، کمال گرایی مثبت مؤثرترین متغیر بود. پس آنچه در پیش بینی ملاک محتوایی همسر گزینی نقش عمده ای ایفا می کند در وهله نخست کمال گرایی مثبت است. یعنی اینکه افراد چقدر استانداردهای شخصی سطح بالا اما قابل دسترس، گرایش به نظم و سازماندهی در امور، احساس رضایتمندی از عملکرد خود، جستجو برای تعالی در امور و انگیزش برای رسیدن به پاداش دارند (۹). نتایج دیگر نشان داد در یک مدلی که کمال گرایی مثبت و منفی و باورهای غیر منطقی به طور همزمان برای پیش بینی ملاک فرآیندی زنان مبتلا به دیابت نوع دو رقابت نمایند، کمال گرایی منفی مؤثرترین متغیر بود که این پیش بینی به صورت منفی بود. پس آنچه در پیش بینی ملاک فرآیندی همسرگزینی نقش عمده ای ایفا می کند در وهله نخست کمال گرایی منفی است.

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

یعنی اینکه افراد چقدر استانداردهای شخصی سطح بالا و غیر واقع بینانه، نگرانی مفرط درباره اشتباهات و نقایص شخصی، ادراک فشار زیاد از محیط برای کامل بودن، ادراک فاصله زیاد بین عملکرد شخصی و استاندارها و شک و تردید اجبارگونه در امور و پرهیز از عواقب کارکردهای شخصی دارند (۱۰). مهم ترین محدودیت این پژوهش استفاده از ابزارهای خود گزارش دهی است. این ابزارها معمولا پاسخ هایی را جمع آوری می کنند که دیگران فکر می کنند باید درست باشد. افراد در تکمیل کردن این ابزارها ممکن است خویشتن نگری کافی نداشته باشند و مسئولانه به گویه ها پاسخ ندهند. محدودیت دیگر محدود شدن نمونه پژوهش به زنان مبتلا به دیابت نوع دو شهر مشهد است. انجام پژوهش پژوهش‌های مقایسه ای بین زنان و مردان دیابتی و یا بیماران دیابتی شهرهای مختلف می تواند پیشنهاد پژوهشی مناسبی باشد. با توجه به یافته‌های پیشنهاد می شود مشاوران، روانشناسان بالینی و درمانگران برای بهبود ملاک های محتوایی و فرآیندی همسر گزینی زنان مبتلا به دیابت نوع دو کمال گرایی مثبت را افزایش و کمال گرایی منفی و باورهای غیر منطقی را کاهش دهند.

قدردانی

در پایان از کلیه مسئولین مراکز بهداشتی درمانی شهر مشهد و شرکت کنندگان محترم در این پژوهش که ما را در انجام این پژوهش حمایت کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی می شود. لازم به ذکر است که این پژوهش با هزینه شخصی انجام شده است.

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

The relationship between perfectionism and irrational beliefs regarding the criteria of spouse selection among women with type II diabetes in Mashhad city, Iran

Hashemi N[1], Souri A[2], Ashoori J [3*]

1. Assistant Professor of Psychology, Department of Psychology, University of Police Sciences, Tehran, Iran
2. Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, University of Police Sciences, Tehran, Iran
3. PhD of Psychology, Department of Psychology, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran

***Corresponding author:** Ashoori J**, E-mail:** : jamal_ashoori@yahoo.com

Abstract

Introduction: Spouse selection criteria in women with type II diabetes are affected by several psychological variables, the most important of which are perfectionism and irrational beliefs. This study aimed to investigate the relationship between perfectionism and irrational beliefs regarding the criteria of spouse selection in women with type II diabetes in Mashhad city, Iran.

Methodology: This descriptive, analytical, correlational study was conducted on 275 women with type II diabetes referring to the healthcare centers of Mashhad city, Iran in 2015. Participants were selected via simple random sampling and all of them completed the questionnaires of perfectionism, irrational beliefs, and spouse selection criteria. Data analysis was performed in SPSS V.19 using Pearson's correlation-coefficient and multivariate regression analysis using the ENTER method.

Results: In this study, positive perfectionism had significant correlations with the content criteria (r=0.37) and process criteria (r=0.29) of spouse selection among women with type II diabetes. However, significant negative correlations were observed between negative perfectionism with content criteria (r=-0.41) and process criteria (r=-0.25), as well as irrational beliefs with content criteria (r=-0.34) and process criteria (r=-0.23). Moreover, positive and negative perfectionism and irrational beliefs could predict 38.4% of the content criteria variance, as well as 29.1% of the process criteria variance of spouse selection, in women with type II diabetes (P<0.01).

Conclusion: Results of this study suggested that family counselors, clinical psychologists, and therapists attempt to improve the content and process criteria of spouse selection in women with type II diabetes through enhancing positive perfectionism and diminishing negative perfectionism and irrational beliefs.

Keywords: Positive perfectionism, Negative perfectionism, Irrational beliefs, Spouse selection criteria, Type 2 diabetes, Mashhad city

Received: 26August 2015 Accepted: 5 January 2016

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

References

1. Buss DM, Shackelford T, LeBlanc GJ. Number of children desired and preferred spousal age difference: Context-specific mate preference patterns across 37 cultures. Evol Hum Behav. 2000;21(5): 323-31.
2. Khoshniat Niko M, Madarshahian F, Hassanabadi M, Heshmat R, Khaleghian N. Comparative study of cognitive status in elderly with and without type 2 diabetes. Iranian Journal of Diabetes & Lipid Disorder. 2007;7(1):71-6. [Persian[
3. Khatib OMN. Guidelines for the prevention, management and care of diabetes mellitus. World Health Organization Press; 2006.
4. Chang K. Comorbidities, quality of life and patients' willingness to pay for a cure for type 2 diabetes in Taiwan. Public Health. 2010;124(5):284-94.
5. Abolghasemi Z. The relationship between perfectionism and irrational beliefs with mate-selection criteria among university students [Dissertation of Counseling and guidance]. Neyshabour, Iran: Islamic Azad University of Neyshabour Branch; 2015. [Persian[
6. Mohammedan SM, Rvghnchy M, Faithful H. The relationship between type A personality and perfectionism with mate selection criteria for students, families in the Third National Congress of Pathology, 23-26 May Shahid Beheshti University; 2008. [Persian]
7. Greitemeyer T. What do men and women want in a partner? Are educated partners always more desirable?. J Expe Soci Psycho. 2007;43(2): 180-94.
8. Burns LR, Fedewa BA. Cognitive styles: liks with perfectionistic thinking. Perso & Indiv Diffe. 2005; 38(1): 103-13.
9. Harris PW, Pepper CM, Maack DJ. The relationship between maladaptive perfectionism and depressive symptoms: the mediation role of rumination. Perso & Indiv Diffe. 2008;44(1):150-60.
10. Stoeber J, Kempe T, Keogh EJ. Facets of self-oriented and socially prescribed perfectionism and feeling of pride, shame and guilt following success and failure. Perso & Indiv Diffe. 2008;44(7): 1506-16.
11. Rezakhani SD, Noori Ghasemabadi R, Janbakhsh M. The Relationship of perfectionism with beliefs and motivations for marriage among the students of the university of tehran. Woman & Study of Family. 2011; 3(10):61-73. [Persian[
12. Avaznejad I, Karimi A. The relationship between love and perfectionism with marital satisfaction in married women teachers in Behbahan Iran. Jurnal UMP Social Sciences and Technology Management. 2015;3(3):549-55.
13. Flett GL, Hewitt PL, Winnie Cheng WM. Perfectionism, distress, and irrational beliefs in high school students: Analyses with an abbreviated survey of personal beliefs for adolescents. J Rati Emot & Cogn Behav Ther. 2008;26(3):194-205.

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]

14. Ellis A. Overcoming destructive beliefs and behaviors. 1st ed. Amherst, NY: Prometheus Books; 2002.
15. Watson PJ, Simmons NM, Weathington BL, OLeary BJ, Culhane SE. psychometric analysis and tentative shortening of survey of personal beliefs. J Rati Emot & Cogn Behav Ther. 2009;27(10): 201-7.
16. Yazdani S. Investigation the relationship between irrational beliefs with mate-selection criteria in girl and boy students of Shahid Beheshti university [Dissertation of Counseling and guidance]. Tehran, Iran: Shahid Beheshti university; 2011. [Persian]
17. Namir H, Hairal NI. Factor analysis of responses the irrational beliefs in a sample of IRAOT university students. Psycho Rep. 2004;94(3):775-81.
18. Hill RW, Huelsman TJ, Furr RM, Kibler J, Vicente BB, Kennedy C. A new measure of perfectionism: the perfectionism inventory. J Perso Asse. 2004;82(1):80-91.
19. Vinning TL, Gaeddert WP, Mc Cormick NB. Sex role identification and young women's beliefs. J Rati Emot & Cogn Behav Ther. 1991;8(3):159-67.
20. Pourshaygan M, Hoseinian S, Yazdi SM. the relationship between irrational beliefs with job satisfaction of counselor in high schools of Tehran. Journal of Counseling Research. 2011;14(4):55-68. [Persian]
21. Thanaei B. Assessment family and marriage scales. 1st ed. Tehran: Bethat Publication; 2009 . [Persian]

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1394.4.1.2.5]